

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep.
0030 OSLO
Norge

Vår saksbehandler
Kristina Hegge

Vår dato
26.05.2025
Deres dato

Vår referanse
23/00238-20
Deres referanse

Høringssvar- Innspill til tiltaksplan for villrein i Knutshø, Snøhetta og Rondane

Innlandet Bondelag ønsker at villrein og beitedyr skal ha best mulige levekår og kunne leve side om side i villreinområdene våre. Vi ser ikke at det er stor konflikt mellom disse, og vi er derfor interessert i å ha god dialog og finne gode tiltak som vi kan enes om i prosessen med tiltaksplan for villrein i Knutshø, Snøhetta og Rondane.

I likhet med villreinen, har også beitedyrene sin plass i disse fjellområdene. For å opprettholde og sikre matproduksjonen må utmarksressursene benyttes. **For grunneierne og bruksberettigede er beiterett, seterrett og bruksrett helt avgjørende!**

Grunneier/bruksberettiget er avhengig av å kunne ferdes i området for å ta vare på fe, beite og seter. I verneområdene, der enkelte veier er stengt, kan dette være en stor utfordring for grunneierne. Vi ser at det løftes muligheten for å stadig strengere restriksjoner på vegene. Dette er svært utfordrende for bonden og beitebrukeren. Det er svært viktig at det ikke blir lagt så strenge begrensninger på hvordan beitebruken skal foregå, at det i praksis oppleves som en ønsket avvikling av utmarksbeitebruken. Problematiseringen av saltplasser til beitedyr opp mot parasitter og sykdommer på rein kan få store konsekvenser for beitebrukeren

Sesongvariasjonene kan være store fra år til år, og det er helt avgjørende for årets avling og beite at tilsyn, jordarbeiding, vanning og gjødsling av jorder og kveer bli gjort til riktig tid. Behovet kan ofte komme før ordinær åpningstid av fjellveiene, og det bør derfor være mulig å få bruke veiene i næringsøyemed også utenfor åpningstid. Dette kan, uten problemer, koordineres med fjelloppsyn av hensyn til villreinen og veistandarden. Fjell-veiene i ett område bør ha lik åpningstid.

Klimaendringene vi står midt oppe i, endrer også på vekstsesongene. Dette kan gi utfordringer med vinterbeite for villreinen. Sesongene endrer seg i hver ende, over tid er vekstsesongen blitt lengre. Men vi kan få vanskelige vekstår som viser hvor avhengig bonden er av utmarksbeite og dyrka jord i fjellet. Det må være en fleksibilitet for å fortsette bruken av disse arealene selv om det skal tilrettelegges for villreinen.

Det er også viktig å understreke at skogbruket gir beite både for tamme og ville dyr, og skogsbilveiene gir tilgang til områdene og letter sanking og oppsyn. Et tiltak for å minske ferdsel på skogsbilveier, kan være å bomme disse med kodelås, slik at grunneiere og transportører kan ferdes der ved behov, mens veiene da stenges for annen ferdsel. Ferdselele må uansett ta hensyn til kalvingsperiode og trekk.

Bondelagets Servicekontor AS

Norges Bondelag

Postadresse: Kirkegata 70, 2609 LILLEHAMMER, Tlf: 61 05 18 00
Besøksadresse: Kirkegata 70, 2609 LILLEHAMMER
Bankkonto: 8101.05. 91392, **Org.nr.:** 985063001 MVA
innlandet@bondelaget.no, www.bondelaget.no/innlandet

Bankkonto: 8101.05.12891
Org.nr: 939678670

Det er mange som i større grad oppsøker fjellet, og ferdselen har derfor i områder blitt vesentlig større. Dette påvirker utvilsomt både villreinen og beitedyrene. Enkelte stier bør kanskje stenges, men det er i alle fall viktig at nye lokasjoner av utsiktspunkt, stier og ulike arrangementer bør vurderes opp mot hensynet til villrein og beitedyr.

For et av områdene (Rondane Nord) er det også viktig å ta med seg at en flytting av 2100 tamrein inn i tilgrensende område for villrein vil være utfordrende for villreinen. Hvordan vil dette påvirke områdets villreinstamme?

I forbindelse med tiltaksplanen bør en også se på rovdyrtrykket i større grad enn det blir gjort i dag. Det er stort rovdyrtrykk i store deler av Innlandet og dette påvirker både villreinen og beitedyrene.

I Innlandet er det store geografiske forskjeller på de forskjellige villreinområdene, og tiltakene må derfor tilpasses der de skal bli gjeldende. Tiltakene bør også tidsbegrenses, slik at en kan måle effekt og videreføre tiltak med best effekt.

Tiltaksplanen legger i stor grad opp til frivillige tiltak. For grunneieren og beitebrukeren er det viktig at det blir utviklet tiltak i samarbeid med næringa. Streng restriksjoner som blir påført landbruksnæringa vil være en stor belastning for bønder i de områdene som rammes. Svært mange er helt avhengige av utmarksressurser og dyrka mark i fjellet for å opprettholde driftsgrunnlaget på sin gard.

De involverte bondelagene håper på et fortsatt godt samarbeid videre i prosessen med tiltaksplan for villrein i Knutshø, Snøhetta og Rondane. Lokale landbruksinteresser må inkluderes i fora der tiltak utredes og bestemmes.

Med hilsen

Elektronisk godkjent, uten underskrift

Astrid Simengård

Kristina Hegge

Klima- og miljødepartementet		Postboks 8013 Dep.	0030 OSLO
------------------------------	--	--------------------	-----------